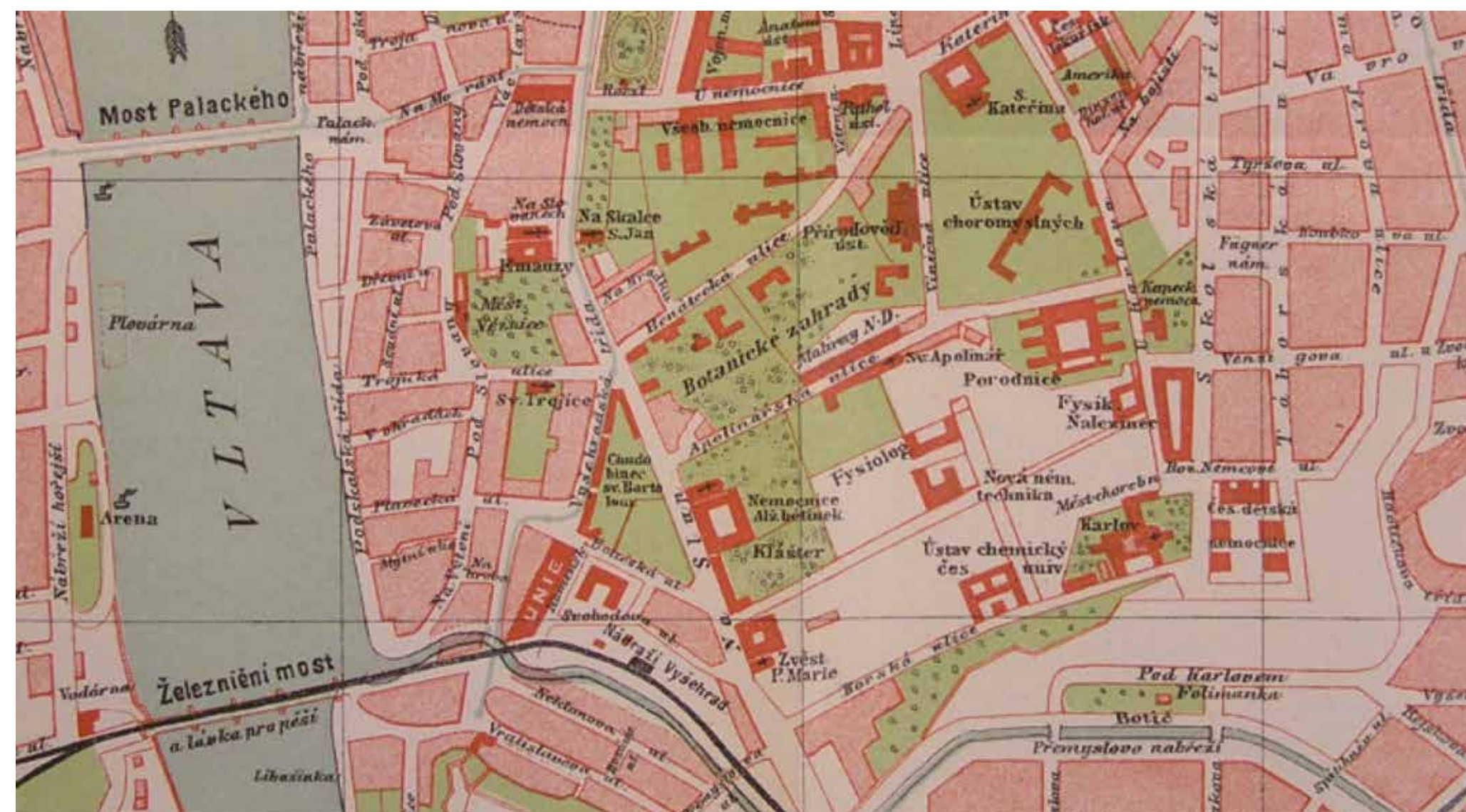
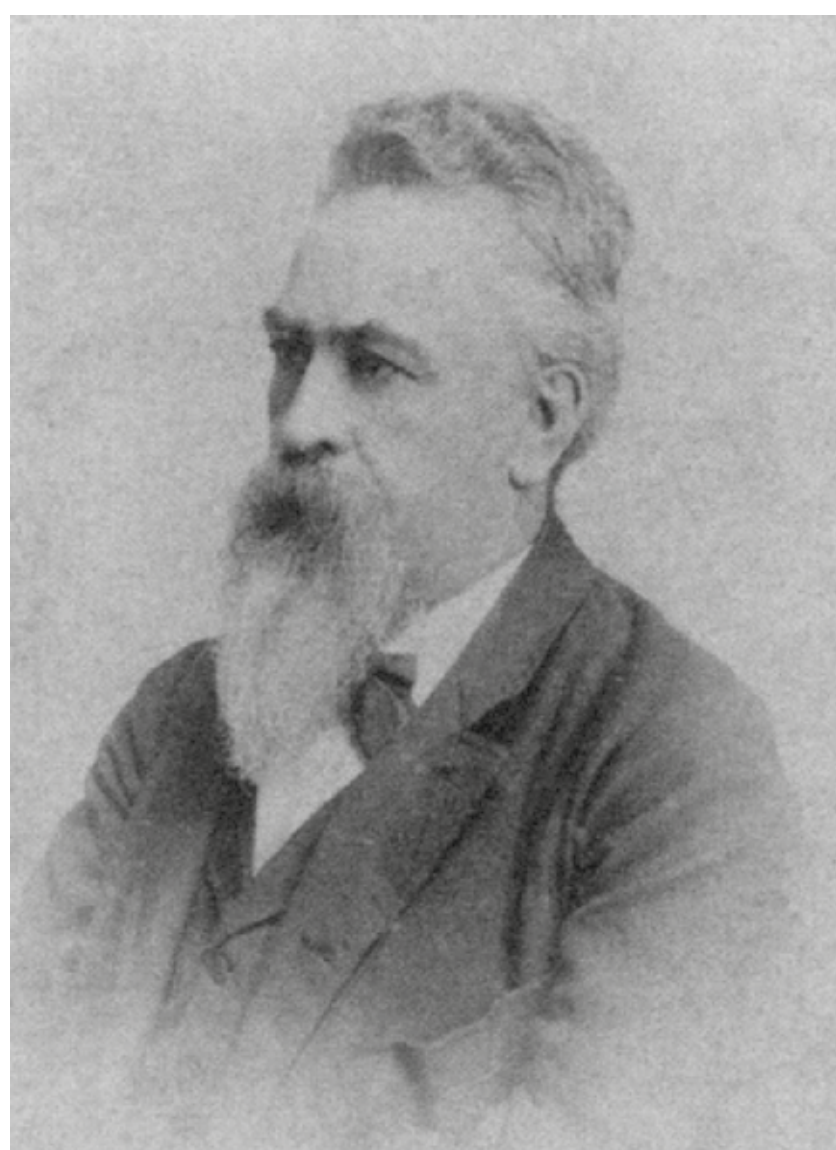

9 ALBERTOV – MÍSTO UDÁLOSTÍ A PAMĚTI ČESKÝCH DĚJIN

100 LET
PŘÍRODOVĚDECKÉ
FAKULTY UK

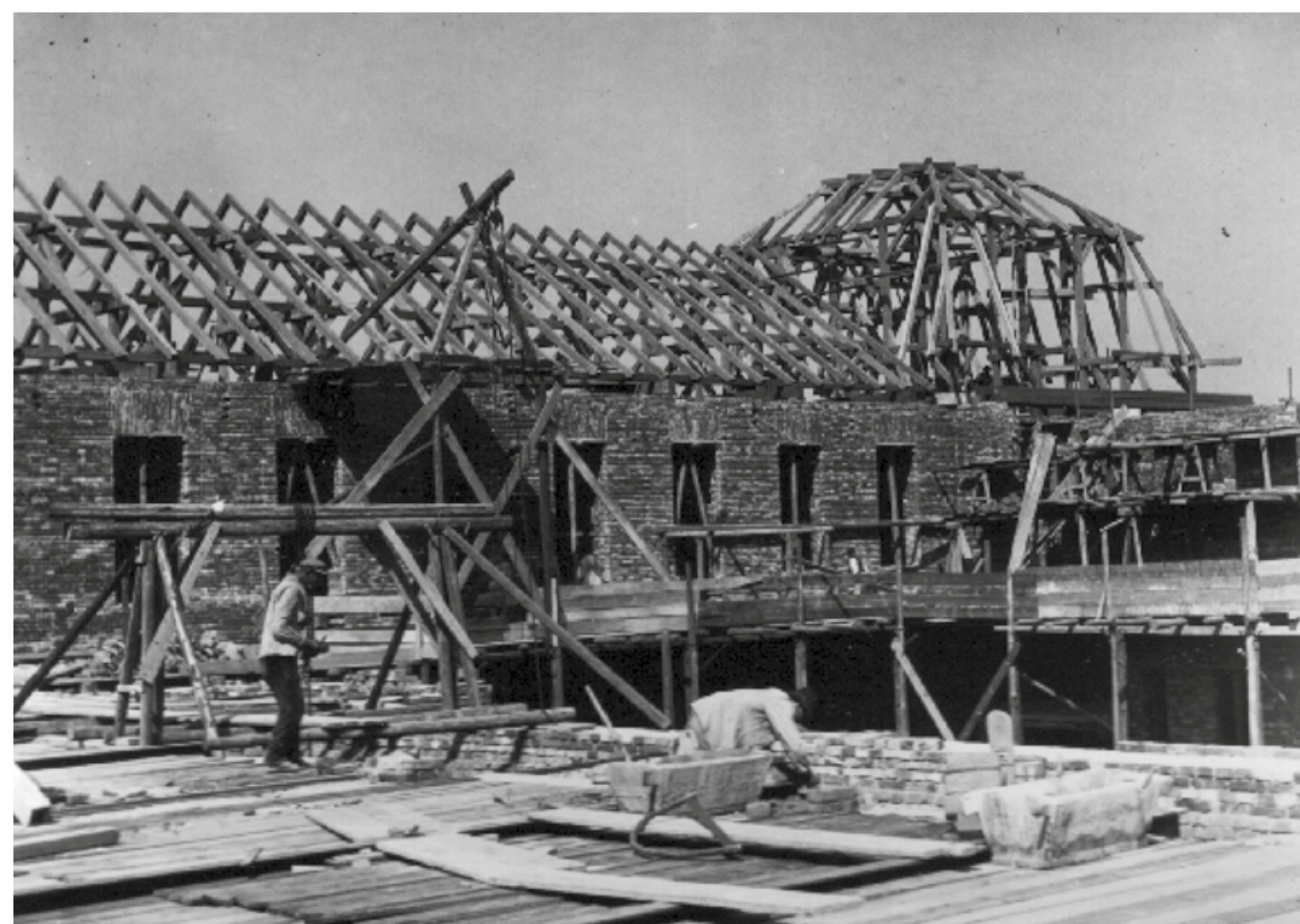
Albertov byl pojmenován po prof. Eduardu Albertovi (1841–1900), vynikajícím českém lékaři-internistovi a chirurgovi, který v letech 1873–81 působil v Innsbrucku a poté až do své smrti na univerzitě ve Vídni. Obr. 1

Plán pozdějšího Albertova před stavbou děkanátu PFF UK kolem roku 1900. Vilmíkuv rádce a průvodce Prahou, 1905. Obr. 3

Stavba budovy dnešního děkanátu PFF UK dokončena r. 1911. Obr. 4a, b

Historické panorama Albertova s dominantou Ústavu chemického české univerzity v popředí. Obr. 6

ALBERTOV: (II. - N. město.)
KOSTEL NA KARLOVĚ

El. dr. č. 4. 18. Výstupní stanice Trojecká ulice. Vpřed přímo ulicí „Na Šlupí“ a druhá ulice vlevo.

Ulice, v níž jsou soustředěny univerzita, lékařská fakulta, má jméno slavné univerzity, profesora a spisovatele MUDr. Ed. Alberta. Narodil se 20. ledna 1841 v Žamberku. Byl skutečným chloubovým lékařem, fakultou a jako chirurg posílal pověstí světově. Jeho vědecká činnost zahájila (v oboru anatomie, patologie, fyziologie a chirurgie) úplně nové směry badatelské. U č. 2 (dříve ústav choromyslných) stojí gotický chrám P. Marie, nazývaný „Na Trávníčku“. Zajímavá jest jeho klenba, spočívající na středním, středním, oblém sloupu, a nacházející z poloviny XV. století. (Více o něm viz při ulici „Na Šlupí“.) Karlov, kde končí ulice, jest chrám, založený 18. září 1350 Karlem IV. Je to jedna z nejzajímavějších stavebních památek, její podoba pověstí světové svým smyslem klenutím. Ohromná, osmibramná loď rozměru asi 24 m je sjata odváznou klenbou pouze 20 cm silnou. Střed kopule jest 19 m nad podlahou. Až tento chrám několikrát vyhořel, Husiti a hlavně Pasovskými zrušeny, přesto původní klenba jeho přetrvává staletí. (Více o něm viz při ulici V. Karlova.) — Albertov do nedávna byl prostý, strný sráz, svažující se od Karlova dolů. Poněkud dále se táhly zbytky starých hradeb z opevnění Karla IV.

Začíná se od ul. „Na Šlupí“ a končí u Karlova. Z levé str. ústí „ulička“, dále ul. Prosejova, z pravé str. jejich pokračování a projektov. ulice. Po levé str. orientace č. 1 (lichá) 1, 3, 5 až 11, po pr. str. (sudá) 2, 4, až 10. Čís. 8 dosud chybí, Čís. 1, 2, 10, 11 nemá vchod u Albertova. V č. 2 býv. úst. choromyslných, v č. 3 Student. domov, v č. 4 univerzitní úst. pro fyziolog., histolog. a embryolog. V č. 6 Přírodověd. úst., v č. 7. něm. farmakolog. úst., v č. 9 lékař. univ., „Hlavní ústav“. Dále schody, tenis. hřiště Vysoké škol. sportu. V č. 10 a 11 ústavy přírodověd. fakulty.

Heslo Albertov v průvodci z r. 1929. Stehlíkův historický a orientační průvodce ulicemi hlavního města Prahy. Obr. 7

Zdroje obrázků: Archiv UK; 2, 5a, 5b. — Libri prohibiti: 9. — Soukromé sbírky a sbírky PFF UK: 1, 3, 4a, 4b, 6, 7, 8a, 8b, 8c.

Do oblasti Albertova v okolí stejnojmenné ulice se již od rozdělení univerzity v roce 1882 postupně soustřeďovala česká i německá přírodovědná a lékařská pracoviště. Dnešní podobu areál získal při výstavbě budov po roce 1900 a mezi válkami. Vznikl tak vlastně jediný univerzitní kampus v Praze. Od studentů vždy vycházely hlasy za ohroženou svobodu, naděje na lepší budoucnost a odvaha se o ni zasadit. Proto i Albertovem, touto rozsáhlou vysokoškolskou enklávou se zvláštní atmosférou, několikrát radikálně prošly moderní dějiny.

Během demonstrací proti německým okupantům 28. října 1939 byl v Žitné ulici smrtelně postřelen student lékařské fakulty Jan Opletal (1915–1939). Pohřeb J. Opletala byl zahájen na Albertově 15. listopadu 1939 a provázela ho studentská manifestace. Přes všechny výhrůžky a varování se jí zúčastnily tisíce lidí. Pohřeb vedl děkan lékařské fakulty prof. František Hájek (1886–1962), při ukládání rakve do pohřebního vozu se spontánně rozezněla hymna Kde domov můj. Zprvu tichá a poklidná demonstrace se změnila v bouřlivou a byla následně brutálně rozeznána. Bylo to poslední velké vystoupení veřejnosti proti okupační moci. Krátce poté přišla tvrdá odvěta. V noci na 17. listopad německé bezpečnostní složky obsadily vysokoškolské budovy včetně studentských kolejí a více než tisíc studentů bylo zatčeno a odvezeno do koncentračních táborů. Devět studentských vůdců bylo okamžitě popraveno a všechny české vysoké školy byly uzavřeny. 17. listopad byl na památku těchto tragických událostí vyhlášen Mezinárodním dnem studentstva.

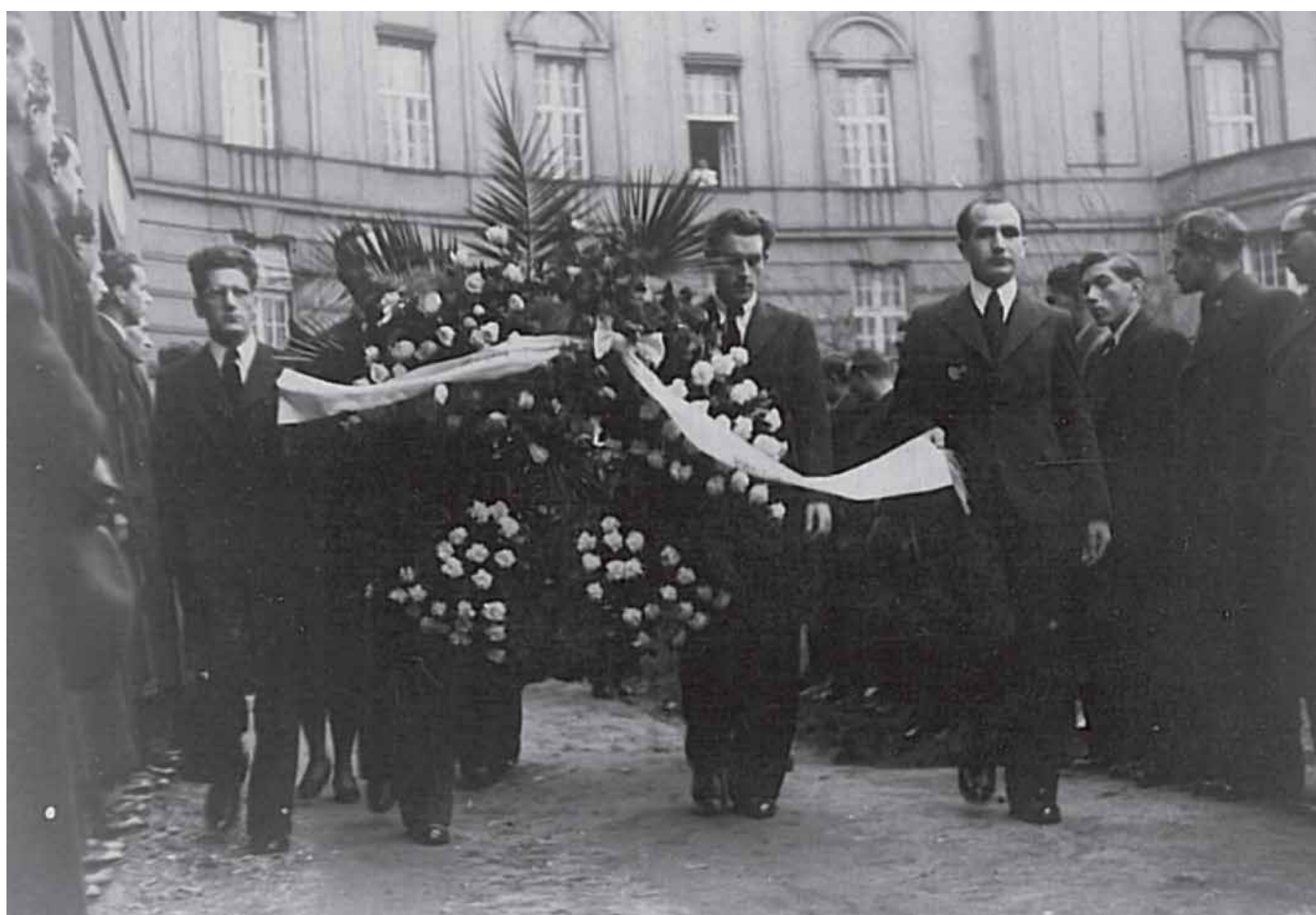
Na 17. listopad 1989, k 50. výročí tragických událostí roku 1939, byla na Albertov svolána vzpomínková manifestace. Aktivitu občanů a nezávislých hnutí proti komunistickému režimu se stupňovaly od počátku roku. Leták s názvem „Vezmi si s sebou květinu“ vyzýval k účasti na tržně slovy: „Nechceme jen pietně vzpomínat..., ale chceme se přihlásit k ideálům svobody a pravdy, za něž účastníci obětovali své životy. Neboť i dnes jsou tyto ideály vážně ohroženy a my se nechceme dát zahanbit svými vysokoškolskými kolegy, kteří za ně před 50 lety odvážně vystoupili.“ Akce uspořádaná městskou vysokoškolskou radou SSM (Svaz socialistické mládeže) spolu s nezávislými studenty pražských vysokých škol byla povolena příslušným Obvodním národním výborem na Praze 2. Na 25 000 účastníků si připomenulo před budovou patologického ústavu na Albertově odkaz významného výročí, od počátku ale shromáždění získalo charakter otevřené protirežimní demonstrace. Účastníci shromáždění se v průvodu vydali na vyšehradský Slavín k hrobu Karla Hynka Máchy, kde byla akce oficiálně ukončena československou státní hymnou a položením květin. Velká část studentů pak pokračovala již zakázanou trasou směrem k Opletalově ulici. Na Národní třídě průvod ze všech stran sevřely a posléze vůči jeho účastníkům brutálně zakročily represivní síly totalitní moci. Tak začala tzv. sametová revoluce, která znamenala konec nadvlády komunistické strany a definitivní odchod sovětských okupačních vojsk z Československa.

Shromáždění 17. listopadu 1989 bylo zahájeno v 16:00 studentskou hymnou Gaudeamus igitur a následovaly projevy JUDr. J. Šárky (pamětník roku 1939), akademika prof. M. Katětova z ČSAV za Klub nezávislé inteligence, studentů J. Jaskmanického (SSM) a M. Klímy z Nezávislého svazu studentstva. Přes oficiální ráz proslovů daly tisíce účastníků demonstrace transparenty i hlasitými projevy od počátku jasně najevo očekávání změn ve společnosti. Obr. 8a, b, c

Ulice Albertov je obvykle plná studentů, takto ji přes den vždy bylo vidět jen zřádně... Obr. 2

Smuteční procesí 15. listopadu 1939 v prostoru Albertova při pohřbu studenta J. Opletala, těžce zraněného německou střelbou při demonstraci 28. října 1939 v centru Prahy. Odpovědi okupační moci na demonstrace, které následovaly, byl brutální zásah proti českým vysokým školám o dva dny později, 17. listopadu 1939. Obr. 5a, b

Vezmi si s sebou květinu

17. listopadu si připomeneme 50. výročí alevých i tragických událostí, k nimž došlo v souvislosti s pohřbem studenta lékařské fakulty UK Jana Opletala, smrtelně zraněného při protiokupantských demonstracích 28. října 1939. Zdánilou tešku za tímto novým protinacistickým vystoupením znamenala okamžitá brutální perzekuce: 9 studentských předáků bylo popraveno, na 1500 studentů odvezeno do koncentračních táborů a české vysoké školy uzavřeny. Současně se však ve světě vedla vlna rozhořčení, která vrzku vedla k ustavení právě 17. listopadu za Mezinárodní den studentstva.

Nechceme jen pietně vzpomínat tehdejších tragických událostí, ale chceme se aktivně přihlásit k ideálům svobody a pravdy za něž jejich účastníci obětovali své životy. Neboť i dnes jsou tyto ideály vážně ohroženy a my se nechceme dát zahanbit svými vysokoškolskými kolegy, kteří za ně před 50. lety odvážně vystoupili.

Proto dne 17. listopadu po 16 hodině půjdeme od Patologického ústavu na Albertově, kde vyšel pohřeb Jana Opletala přes Karlovo náměstí, Štěpánskou ulici do Opletalovy ulice, kde v parku před Hlavním národním posazením květin pietní akt ukončíme.

ve VŠEHRADE, kde.

Pozvánka nezávislého studentského sdružení na Albertov 17. 11. 1989. Skrtnutý scénář ve spodní části fakticky nabádal k nepovolenému průvodu do Opletalovy ulice, který byl násilně ukončen na Národní třídě. Obr. 9

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

1920 – 2020